

Zasady współpracy Banku Żywności w Krakowie z organizacjami partnerskimi

Standardy dystrybucji żywności

**Materiał opracowany w ramach projektu zrealizowanego przy wsparciu finansowym
Województwa Małopolskiego**

Jesteśmy organizacją, która poprzez inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działalności społecznej dąży do zaspokojenia potrzeb żywnościowych najuboższych mieszkańców Małopolski. W swoim działaniu kierujemy się koniecznością właściwego wykorzystania żywności otrzymanej od Darczyńców oraz zagwarantowania Odbiorcom dostarczenia bezpiecznej żywności zgodnie z ich potrzebami.

Czujemy się odpowiedzialni za pozyskaną przez nas żywność: od momentu przyjęcia jej do naszego magazynu aż do przekazania ostatecznemu konsumentowi. Chcemy mieć pewność, że trafia ona do osób najbardziej potrzebujących, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Nie przekazujemy żywności osobom prywatnym ani organizacjom, które potrzebują żywności w celu zorganizowania jednorazowych imprez okolicznościowych.

Zasady i warunki współpracy opracowaliśmy w Dedykowanym Systemie Zarządzania Jakością, wciąż jednak staramy się je udoskonalać. Musimy też reagować na zmieniającą się rzeczywistość i nowe ramy formalne i prawne, które nas obowiązują.

Ponadto każdego roku rozpoczynamy współpracę z nowymi Odbiorcami. Celem ułatwienia naszej współpracy przygotowaliśmy niniejsze opracowanie.

Mamy nadzieję, że zebrane tu informacje będą dla naszych Partnerów ułatwieniem i narzędziem pomocnym w skutecznej współpracy.

Bank Żywności w Krakowie

I. SŁOWNICZEK

Bank Żywności

Organizacja Pożytku Publicznego spełniająca wymogi ustawy z dnia 14 lipca 2014 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014, poz. 1118), przedsiębiorca spożywczy w rozumieniu art. 3 pkt. 2 rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności.

Organizacja partnerska Banku Żywności – podmiot niepubliczny, publiczny lub inny współpracujący z Bankiem Żywności na podstawie Karty Współpracy lub innej regulacji dwustronnej.

Darczyńca

Uczestnik łańcucha żywnościowego spełniający warunki przedsiębiorstwa spożywczego w rozumieniu art. 3 pkt. 2 rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności; przekazujący żywność dla Organizacji Pożytku Publicznego spełniającej wymogi ustawy z dnia 14 lipca 2014 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014, poz. 1118), z przeznaczeniem wyłącznie na cele charytatywne.

Darowizna żywnościowa – żywność przekazywana na rzecz Banku Żywności przez krajowe

lub zagraniczne podmioty z przeznaczeniem na cele społeczne, spełniająca kryteria bezpieczeństwa i będąca w terminie przydatności do spożycia, przekazywana do partnerów Banku Żywności na zasadach wynikających ze standardów dystrybucji żywności.

Beneficjent – osoba indywidualna korzystająca z pomocy żywnościowej świadczonej przez partnerów Banku Żywności na podstawie złożonego oświadczenia lub po przeprowadzeniu innej formy weryfikacji.

Dokument WZ (wydanie zewnętrzne) – dokument potwierdzający wydanie żywności z magazynu Banku Żywności do organizacji partnerskich, zawierający takie dane jak: nazwa towaru, termin przydatności do spożycia, tonaż i wartość żywności, stanowiący podstawę do zaksięgowania darowizny w organizacji partnerskiej.

Powinien być przechowywany nie krócej niż przez okres 5 lat (dokumenty POPŻ – 10 lat).

Prawo żywnościowe – zbiór norm europejskiego prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego, służących zapewnieniu m.in. bezpieczeństwa żywności:

- a) Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia z 25.08.2006 r. (z późn. zmianami)
- b) Rozporządzenie nr 852/2004 z 29.04.2004 w sprawie higieny środków spożywczych (z późn. zmianami)
- c) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 178/2002 z dnia 28.01.2002 roku ustalające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, ustanawiające Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w sprawie bezpieczeństwa żywnościowego.

Zapisy ustawy o pomocy społecznej pomocne w kwalifikowaniu Beneficjentów (stan na XI 2020)

Art. 5. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
 - b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany – w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
- 3) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 293), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5a. Prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku,

niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego przysługuje cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Art. 7. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) (uchylony)
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Art. 8. 1. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem art. 40, art. 41, art. 53a i art. 91, przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”,
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł, zwanej dalej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny”
– przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2–15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

II. CELE STANDARDÓW DYSTRYBUCJI ŻYWNOŚCI

1. Zapewnienie bezpieczeństwa żywności podczas całego procesu dystrybucji oraz redystrybucji,
2. Zapobieganie przypadkom marnowania produktów spożywczych na każdym etapie dystrybucji i redystrybucji żywności.
3. Wzmocnienie sieci dystrybucji poprzez wdrożenie zasad zgodnych z wymaganiami obowiązujących przepisów prawa oraz przejrzystych zasad współpracy,
4. profesjonalizacja sieci partnerów Banku Żywności w zakresie dystrybucji żywności,

5. zwiększenie wiarygodności Banku Żywności wśród potencjalnych darczyńców,
6. budowanie relacji Banku Żywności z partnerami w oparciu o przejrzyste zasady współpracy.

III. ZASADY NAWIĄZANIA WSPÓŁPRACY, WSPÓŁPRACA

Warunkiem nawiązania współpracy z Bankiem Żywności w Krakowie jest dostarczenie „Wniosku o nawiązanie współpracy” wraz z załącznikami.

Wniosek należy dostarczyć pocztą lub osobiście do siedziby stowarzyszenia (po wcześniejszym telefonicznym ustaleniu terminu).

Wnioski spełniające kryteria formalne zostają przedstawione Komisji Dystrybucji. Komisja Dystrybucji rozpatruje wnioski pod względem merytorycznym - decyduje o nawiązaniu współpracy oraz o jej zakresie.

Bank Żywności w Krakowie może ustanowić inny tryb i zasady nawiązywania współpracy w przypadku realizacji specjalnych Programów.

Po decyzji Komisji Dystrybucji o nawiązaniu współpracy Odbiorca otrzymuje: Kartę Współpracy oraz wzory dokumentacji dystrybucji.

Karta Współpracy jest umową określającą zasady współpracy Banku Żywności w Krakowie z Odbiorcą.

W przypadku programów specjalnych, objętych dodatkowymi wymogami (np. POPŻ, wycofywanie owoców i warzyw z rynku, itp.), zawierane są dodatkowo inne umowy/porozumienia.

Bank Żywności – w miarę potrzeb – prosi o aktualizację informacji o Odbiorcy poprzez wypełnienie „Karty Odbiorcy”. Wszelkie zmiany dotyczące w szczególności osób kontaktowych, zmiany liczby beneficjentów, skali i zakresu działalności Odbiorca zgłasza do banku na bieżąco.

IV. MINIMALNE STANDARDY DLA PODMIOTÓW DYSTRYBUJĄCYCH ŻYWNOŚĆ Z BANKU ŻYWNOŚCI

Partner Banku Żywności musi spełniać określone standardem warunki gwarantujące sprawne funkcjonowanie punktu dystrybucji żywności oraz bezpieczne warunki przechowywania lub przetwarzania produktów spożywczych.

Partnerzy Banku Żywności przy udzielaniu pomocy zobowiązani są wykazać dbałość o godność beneficjentów oraz zapobiegać wszelkim formom dyskryminacji i innym działaniom mogącym wpływać negatywnie na ich funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

Poniżej określono minimalne wymagania, poza wyżej wymienionymi, dla podmiotów prowadzących dystrybucję żywności w ramach różnych form działalności. Ich spełnienie powinno stanowić podstawę rozpoczęcia przez Banki Żywności współpracy partnerskiej. Dokumentem stwierdzającym przygotowanie partnera do rozpoczęcia współpracy z Bankami Żywności jest karta odbiorcy.

1. Podmioty korzystające sporadycznie z pomocy żywnościowej - zespół obsługujący

dostawy odpowiedzialny za dystrybucję produktów.

2. Podmioty prowadzące punkty dystrybucji żywności w ramach PO PŻ 2014-2020: wyposażenie w sprzęt chłodniczy, techniczne możliwości prowadzenia dokumentacji związanej z obsługą programu, możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentacji dystrybucji produktów, regularne świadczenie pomocy, zapewnienie obsługi przez co najmniej dwie osoby.
3. Podmioty dystrybuujące żywność suchą - możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentacji dystrybucji produktów, zapewnienie obsługi przez co najmniej dwie osoby.
4. Podmioty dystrybuujące żywność wymagającą specjalnych warunków przechowywania: wyposażenie w sprzęt chłodniczy (zależnie od potrzeb), możliwość bezpiecznego przechowywania dokumentacji dystrybucji produktów, zapewnienie obsługi przez co najmniej dwie osoby, zapewnienie możliwości ważenia produktów (zależnie od potrzeb).
5. Podmioty dystrybuujące żywność pochodzącą wyłącznie z publicznych zbiorok żywności: wyposażenie w sprzęt chłodniczy (zależnie od potrzeb), zapewnienie obsługi przez co najmniej dwie osoby, zapewnienie możliwości ważenia produktów (zależnie od potrzeb).
6. Podmioty prowadzące placówki codziennego żywienia lub przetwarzające żywność: wyposażenie w sprzęt chłodniczy oraz AGD, prowadzenie dokumentacji magazynowej w sposób umożliwiający przeprowadzenie czynności monitorujących lub kontrolnych, regularne świadczenie pomocy, prowadzenie ewidencji osób korzystających z pomocy.
7. Podmioty organizujące edukacyjne warsztaty kulinarne: wyposażenie w sprzęt chłodniczy oraz AGD, prowadzenie dokumentacji magazynowej w sposób umożliwiający przeprowadzenie czynności monitorujących lub kontrolnych.

V. ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI BENEFICJENTÓW INDYWIDUALNYCH

Organizacja partnerska jest odpowiedzialna za zagospodarowanie otrzymanej żywności zgodnie z przeznaczeniem, na cele charytatywne i odpowiada za udokumentowanie powodu udzielania pomocy danemu beneficjentowi. Zachęcamy, aby podstawą do udzielenia pomocy żywnościowej było złożenie oświadczenia przez beneficjenta w organizacji partnerskiej wg proponowanego wzoru.

Zakwalifikowanie do udzielenia pomocy żywnościowej bez konieczności składania oświadczeń można zastosować wobec:

- a. osoby nieletniej na podstawie wniosku dyrekcji, pedagoga szkolnego lub wychowawcy,
- b. podopiecznych danej organizacji partnerskiej zakwalifikowanych do korzystania z pomocy na podstawie art. 7 i 5 ustawy o pomocy społecznej lub zweryfikowanych na podstawie wewnętrznych procedur organizacji partnerskiej.

Dopuszcza się udzielanie jednorazowej pomocy doraźnej.

Pomocy można udzielić osobom których dochód przekracza 200% kryterium dochodowego,

lecz tylko w uzasadnionych przypadkach lub w sytuacji nadmiaru żywności, by zapobiec jej zmarnowaniu.

Powyższe zasady kwalifikowalności nie dotyczą Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020.

VI. MINIMALNE STANDARDY FUNKCJONOWANIA PUNKTU DYSTRYBUCJI ŻYWNOCI

1. Organizacja punktu wydawania żywności

Punkt wydawania żywności to placówka pomocy doraźnej prowadzona przez partnera Banku Żywności, w której wydawane są produkty żywnościowe w formie paczek lub gotowych posiłków.

Punkt powinien znajdować się w łatwo dostępnym miejscu i być otwarty całorocznie lub w ściśle określonych terminach – w drugim wypadku informacja o dniach i godzinach funkcjonowania powinna zostać umieszczona w widocznym miejscu przy wejściu do placówki.

Punkt prowadzi dystrybucję żywności spełniającej wymogi sanitarno-epidemiologiczne, będącej w terminie przydatności do spożycia (według obowiązujących przepisów dotyczących żywności i żywienia). Wydawanie żywności lub posiłków beneficjentom odbywa się na podstawie skierowania lub oświadczenia.

Punkt prowadzi dokumentację związaną z przychodem i rozchodem żywności oraz rejestr beneficjentów.

Zaleca się opracowanie i wywieszenie w punkcie regulaminu udzielania pomocy.

2. Zasoby personalne punktu dystrybucji żywności

Wolontariusze, członkowie i/lub pracownicy zapewniają prawidłowe funkcjonowanie punktu z uwzględnieniem jego wielkości i skali działania. W przypadku punktu, w którym przygotowywane są posiłki, personel posiada aktualne badania lekarskie dopuszczające do kontaktu z żywnością. Wolontariusze wspierają funkcjonowanie punktu po spełnieniu wymogów przewidzianych dla osób zatrudnionych.

3. Zasoby materialne punktu

Punkt funkcjonuje w pomieszczeniach dostosowanych do przechowywania, dystrybucji lub przetwarzania żywności. Punkt dystrybucji żywności może zostać utworzony w celu rozdysponowywania żywności pochodzącej np. z publicznych zbiórek żywności i funkcjonować do czasu wydania jej beneficjentom.

W zależności od rodzaju prowadzonej dystrybucji żywności w punkcie powinno znajdować się wyposażenie gwarantujące bezpieczne przechowywanie lub przetwarzanie produktów.

VII. INNE DZIAŁANIA TOWARZYSZĄCE REALIZACJI STANDARDÓW DYSTRYBUCJI ŻYWNOCI

1. Promocja

Organizacje odbierające żywność powinny informować beneficjentów ostatecznych o tym, że darowiznę pozyskał i przekazał Bank Żywności.

Organizacje powinny informować o współpracy z Bankiem Żywności na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych.

Organizacje zobowiązują się do informowania w sprawozdaniach merytorycznych o ilościach darowizn żywnościowych uzyskanych od Banku Żywności.

Punkt wydawania żywności pozyskanej przez Bank Żywności powinien posiadać oznaczenie, informujące o współpracy z Bankiem np. w postaci tabliczki informacyjnej.

Bank Żywności informuje organizacje współpracujące o możliwościach udziału w organizowanych zewnętrznie inicjatywach szkoleniowych, rozwojowych (np. seminariach, konferencjach i konsultacjach społecznych).

2. Edukacja

Banki Żywności zapewniają partnerom dostęp do informacji w zakresie bezpieczeństwa procesu dystrybucji żywności. Ponadto oferują pomoc w przeszkoleniu osób bezpośrednio zajmujących się artykułami spożywczymi przekazywanymi beneficjentom indywidualnym, prowadzeniem dokumentacji, zasadami współpracy w realizacji programów specjalnych.

3. Monitoring

Monitoring działań związanych z dystrybucją produktów spożywczych przez partnerów Banku Żywności jest elementem pozwalającym stwierdzić, czy standardy w tym zakresie są przestrzegane.

Działania monitorujące powinny dotyczyć przede wszystkim:

1. sposobu prowadzenia dokumentacji przychodu-rozchodu,
2. prowadzenia dokumentacji związanej z kwalifikowalnością beneficjentów,
3. warunków przechowywania żywności,
4. realizacji działań informacyjnych,
5. aktualizacji danych organizacji oraz jej bieżących potrzeb.

W ramach standardu dystrybucji w ciągu roku Bank Żywności obejmuje monitoringiem:

- a) 10% podmiotów współpracujących z Bankiem w ramach PO PZ 2014-2020 (lub inny wskaźnik wynikający z umów na realizację Programu),
- b) 5% partnerów odbierających żywność przekazywaną przez Banki Żywności pochodzącą z innych źródeł.

Monitoring może dokonać pracownik Banku Żywności lub inna osoba upoważniona.

VIII. DOKUMENTY DOTYCZĄCE WSPÓŁPRACY (PRZEKAZYWANE ORGANIZACJI PARTNERSKIEJ PRZY PODPISANIU KARTY WSPÓŁPRACY)

1. Karta odbiorcy (aktualizacyjna)
2. Oświadczenie beneficjenta
3. Notatka z wizyty monitorującej
4. Zasady odbioru żywności ze sklepów i punktów handlowych
5. Zasady dokumentacji i księgowania darowizn
6. Zasady transportu i magazynowania żywności